

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50

—Pobres fills del meu cor!... ¡Y la culpa no es pas vostra!!

RATXA DE NEGRAS

ESPRÉS de la catàstrofe de Cavite, la catàstrofe de Santiago de Cuba. Allà va enfonsar-se una esquadra vella, mal armada, composta de barcos de fusta, obligada, per la absoluta carencia de medis que guardessin la entrada de la badia, a acceptar un combat desigual...

lo combat del elefant contra la formiga.

A Santiago de Cuba han desaparegut los quatre milers acorassats, los únics de algun valor que posseïa Espanya, adquirits a força de immensos sacrificis. Y ab la mateixa facilitat ha desaparegut aquesta que aquella, y ab ella se'n han anat a pico las últimas il·lusions dels que, enganyats per un noble patriotisme, no median bé la superioritat naval dels nostres enemics.

S'ha probat una vegada mes que contra la força no hi cap resistència, y aquesta nova experimentació ns resulta terriblement costosa.

¡Quín horror!... Pero en mitj de aquest horror ¡quina ensenyansa!

La desventurada nació espanyola va despertant mitj alelada de aqueix somni de vintitres anys que l'ha tinguda ensopida, en lo lit de la restauració borbònica. Van dirli que si estava quieta la farien gran, poderosa y rica. Y va sometres al quietisme, al enervament, a la parálisis.

¡Y ara la troba la grandesa y la prosperitat!

Fruyts naturals y lògics de aquests vintitres anys de mansuetut y resignació passiva son aquestas catàstrofes espantosas y las que s'preparan, porque no son los barcos sols els que se'n van a fons, es la patria entera que amenaça naufragar, si'l poble, sense distinció de classes, no treu forsas de flaqueza, resolt a realisar un acte de suprema energia, emancipantse dels poders funestos que l'han conduhit y continuan empenyentlo per la pendent del precipici.

Espanta é indigna a la vegada la llarga serie dels seus errors y de las sevas torpesas, per no dir de las sevas maldats. ¿Qué n'han fet, sino, de la fortuna del país, que may els ha sigut regatejada? ¿Abont han anat a parar los centenars de milions de pessetas destinats a l'adquisició de una formidable esquadra que havia de garantir la seguretat d'Espanya, tant en la Península com en las colonias ultramarinas?

S'han dissipat de la manera mes tonta, per no dir mes criminal. Ab una suma molt inferior, posseïeix Italia un poder naval respectable. Nosaltres, en cambi, no hem vist mes que alguns barcos completament inservibles, y 'ls altres que s'trobavan en condicions de prestar alguna utilitat, manejats pels homes de la restauració, s'han convertit en perjudicials, sent lo principal incentiu de las grans catàstrofes que avuy ens esparveran.

Y es que quan ha arribat l' hora de posarlos en joch, no han pogut menos de acreditar la mateixa imprevisió y la mateixa incapacitat que demostraren en l' época en que 'ls feren construir. Ni ordre ni concert tingueren llavors per aprofitar degudament els quantiosos recursos del país, com ara tampech havian de tenirne pera treure algun partit d'ells, en la guerra contra 'ls Estats Units en que 'ns trobém envoltats, també per culpa seva.

Sense plan y sense criteri han procedit sempre. Han fet servir els barcos sols per preparar cops d'efecte a fi de sostenirse en lo poder. La llarga estancia de la esquadra de'n Cervera a Cabo Verde, contra la qual tothom comensava a cridar, procuraren compensarla enviantla a Cuba y mantenint per espay de un mes l'espectació del país qu'estava cregut que s'dirigia a Filipinas. Un joch per distreure y entretenir al esperit públich.

Un altre cop d'efecte: la marxa del Pelayo y del Carlos V, dihent que anavan a Filipinas, y quedantse deu dias a l'embocadura del canal de Suez, sempre si passém ó no passém.

Per desgracia 'l diable a io millor tira de la manta, y llavors sobrevé un contra-cop, derribant ab estrépit lo castell de las il·lusions forjadas pel patriotisme ingénuo que voldria a tota costa la salvació d'Espanya ó quan menos del honor nacional.

Y a Cuba 'l contra-cop estalla trágicament, quan en Cervera, al qual s'havia atribuït tanta gloria ab sa admirable travessa, no té mes remey que sortir de la raterra en que s'trobava bloquejat, ab l'absoluta seguretat de sucumbir.

Y ab l'altra esquadra, que s'belluga sense moure's may del mateix puesto, 'l contra cop que comensa ab saïnete, com certas funcions de teatro, terminarà inevitablement en tragedia, faltant tan sols el lloch exacte de l'acció, que podrán ser los mars de Filipinas, si per fi passa 'l canal, ó qualsevol punt de las nostras costas, si retorna a la Península, y 'ls yankees, ja que res els ho impideix, portan a cap lo seu projecte de fernes una visita.

Llavors presenciarem la tercera catàstrofe.

Y dirém, com hem dit, en las dos anteriors:—¡A lo menos Espanya, ja que no pot véncer, sab morir ab honra!...

Trist consol fill de un patriotisme tan exaltat com irreflexiu. La mort es ben segura... ara en quant a l'honra ja es mes discutible. L'honra es patrimoni dels pobles previsors y desperts que saben regirse y governarse; mes els que s'entregan ab resignació passiva a las mans d'una cáfila de barateros, per aquest mer fet se deshonoran, y tot lo mes que suscitan es la lastimosa compassió del mon civilisat.

L'honra de morir per la patria será molt respectable, sempre que 'ls que governan a la nació sigan dignes per sas qualitats d'inteligencia, de sinceritat y de honoradés de tan cruent sacrifici.

Pero d'altra manera tot heroisme resulta estéril quan no contraproduhent. Enaltirá molt als que donan la vida, pero la patria queda partida pel mitj.

Y aquesta moneda, tacada ab la sanch de tants valents, quan se tracta de posarla en circulació, resulta que no passa. Lo positivisme que predomina avuy en lo mon enter, la retxas-a, ab una rialleta compassiva, com dihent:—¿Romanticismes a n' aquesta hora?

Lo mes deplorable es que fins d'aquest sentiment exagerat del pundonor tan propi de la nostra rassa, n'estigan abusant de la manera més cínica, 'ls homes de la restauració. Perque una de-dos: si sentian la guerra, ¿per qué no l'han feta, com la guerra deu ferse, ab aquell ardiment, ab aquella audacia, ab aquella decisió que tantas vegadas salva als pobles dels mes tremendos conflictes? Y si no senten la guerra ¿per qué no procuran desd' ara concertar la pau? ¿Qu'esperan? ¿Unas quantas catàstrofes més que acabin d'aplanar al poble, deixantlo sens esma per exigirl'hi las tremendas reponsabilitats que han contret?

A tal consideració, a tal propòsit respón a lo que sembla 'l càlcul que 'ls guia. Pérdinse las colonias, ensorris Espanya entera, mentres ells quedin immunes. Fins ara demostran que son governs a proba de catàstrofes. Res els conou, res els altera.

Asseguts davant de la ruleta, van apuntant, imperterritables. No importa que desde 'l principi haja vingut una ratxa de negras que amenaça no acabar may més mentres duri 'l joch. Lo seu fatalisme musulmá 'ls obliga a seguirlo fins al últim extém.

—Vá l'esquadra de'n Montojo!—diuen. Y perduda.

—Vá l'esquadra de'n Cervera!—Y perduda, també.

Y darrera vindrá l'esquadra de'n Cámara... Y a continuació Manila... Y seguidament Santiago de Cuba... Després Puerto-Rico... detrás las Canarias... quí sab si las Balears... quí sab si algún tros de la Península immediat a Gibraltar... ¿Qué importa?... Continuí 'l joch; voltí la ruleta...

No obstant, precisa consignar que lo que apunten y lo que perden, als jugadors no 'ls hi costa res enterament: fins ara ho saldan ab la sanch, ab la fortuna y ab l'honra dels espanyols... Poca cosa.

Sent aixís que vaja seguint la ratxa de negres.

P. K.

AS malas noticias acostuman a venir precedidas de impresions favorables.

No podia ser menos que las altras la referent a la sortida de la esquadra de'n Cervera, saludada a Espanya, per espay de 24 horas, com una gran hassanya. ¡Y

pensar que s'havia de convertir en una horripilant catàstrofe!...

Lo mateix govern, qu'es qui primer va propagar las bonas impresions, estava enorgullit y reventava de satisfacció. Després va venir lo terrible desengany.

Aixó es tot lo que sab fer: alegrarse y entristirse. Pero resulta que s'alegra sempre sense motiu y que s'entristeix sempre ab rahó sobrada.

Deixant que 'ls aconteixements se vajan desarrollant per sí mateixos, la seva acció s'limita a la mimica del rostre. A fer bona cara ó mala cara: a res mes que aixó.

Aixís es com els ministres de la monarquia s'guanynan el sou y mantenen el dret que s'han abrogat de disposar dictatorialment de la vida y de la fortuna dels espanyols y de l'honra de la nació.

S'assegura que 'l Sr. Elduayen, que al ficarse en política no tenia un quarto, ha deixat al morir una fortuna de 20 milions de duros.

¡Quants y quants homes polítichs dels partits monárquichs, no s'han enriquit, durant aquests últims

23 anys, mentres la nació ha arribat al últim extrém de la miseria!...

Aixís s'explica qu'en moments crítichs com los presents res estigui a puesto. Las fortificacions dels ports amenassats, abandonadas; los elements de defensa, insuficients; los serveys mes precisos desordenats ó a tres quarts de quinze.

Quan se'n va a pico una esquadra espanyola, ab tota seguretat pot afirmarse que no son els yankees els que li tiran, sino 'ls polítichs de la restauració que no van ferla lo numerosa y lo forta que devian, empleant totos els recursos que'l país va proporcionals'hi, y que després, a l' hora del perill, ni menos saben manejarla.

Y menos mal encare si ab las esquadras s'enfonsa tot un régimen de immoralitats, de pochos escrúpuls y de despilfarros.

Cent quaranta mil homes, entre exercit y voluntaris, diuen que tenim a Cuba.

Donchs ¿cóm s'explica que davant dels 20.000, entre yankees y mambissos, que van atacar a Santiago, tot just poguessen desplegar-se en ordre de batalla de 5 ó 6 mil?

Espanta analizar las consideracions que s' desprenen de un fet semblant.

Una de dos. O 'ls que dirigeixen la campanya de Cuba son uns estratègichs deplorables, ó a n' aquella isla hi ha molt menos forsas útils de las que figuran en los papers, y 'l país paga.

El Tiempo, periódich silvelista, diu que tots estém obligats a unirnos pera salvar a la patria.

Y afegeix: «Devém imitar l'exemple de Fransa l'any 1870. Aquella nació reorganisá llavoras y restaurá son poderio.»

Lo mateix dich jo: imitém a Fransa en tot y per tot. Fransa, després de Sedán, va proclamar la República.

Pero *El Tiempo* contradiu lo que manifesta en primer lloch, afegint:

«'ls precis imitar la conducta de Fransa, y no destruir lo existent després de la catàstrofe.»

Si... y que puji en Silvela a fernes felissos. ¡Valenta solució, y sobre tot valenta imitació de lo que va fer la Fransa!...

Encare recordo 'l telegrama que l'almirall Cervera va enviar a Espanya al sarpas de Cabo Verde. Deya aixís:

«Salimos a morir por la patria.»

No s'pot dir qu'ell haja mort; pero se'n han anat a pico 'ls barcos que manava, y més de doscents tripulants, al sucumbir, han complert lo telegrama del seu comandant.

L'almirall Cervera després de la catàstrofe ha participat a la seva familia, que tant ell com el seu fill estavan ilesos, en poder dels yankees y ben tractats.

Hi ha telegramas qu'esborronan. N'hi ha d'altres que fan plorar.

¡Tant que confiavam ab els famosos *destroyers*! ¡Tant que 'ns havian dit que ab aquells petits barcos seriam amos de la mar! Lleugers com anguillas, casi invisibles ¡y del acorassat que s'trobi desprevingut!... ¡Un torpedó y a pico!

Aixó deyan, aixó asseguravan... y ha succehit precisament tot lo contrari.

Després d'embrassar la marxa de la esquadra, dificultant la seva rapidés, alguns tingueren d'entornarse'n desde Cabo Verde a la Península, y mes tart se'n tornan també a la Península desde l'entrada del canal de Suez. Sembla que las travessias una mica llargas els marejan.

Y 'ls que van conseguir arribar a las Antillas, mes hauria valgut que se'n haguessen tornat, ja que varen ser los primers barcos que l'esquadra yankee va tirar a pico.

En lloch de *destructors*, han resultat *destruïts*.

Destructors han sigut tan sols de las promesas dels marinos que van ferlos construir y de las il·lusions dels espanyols que van fiar en ellas!

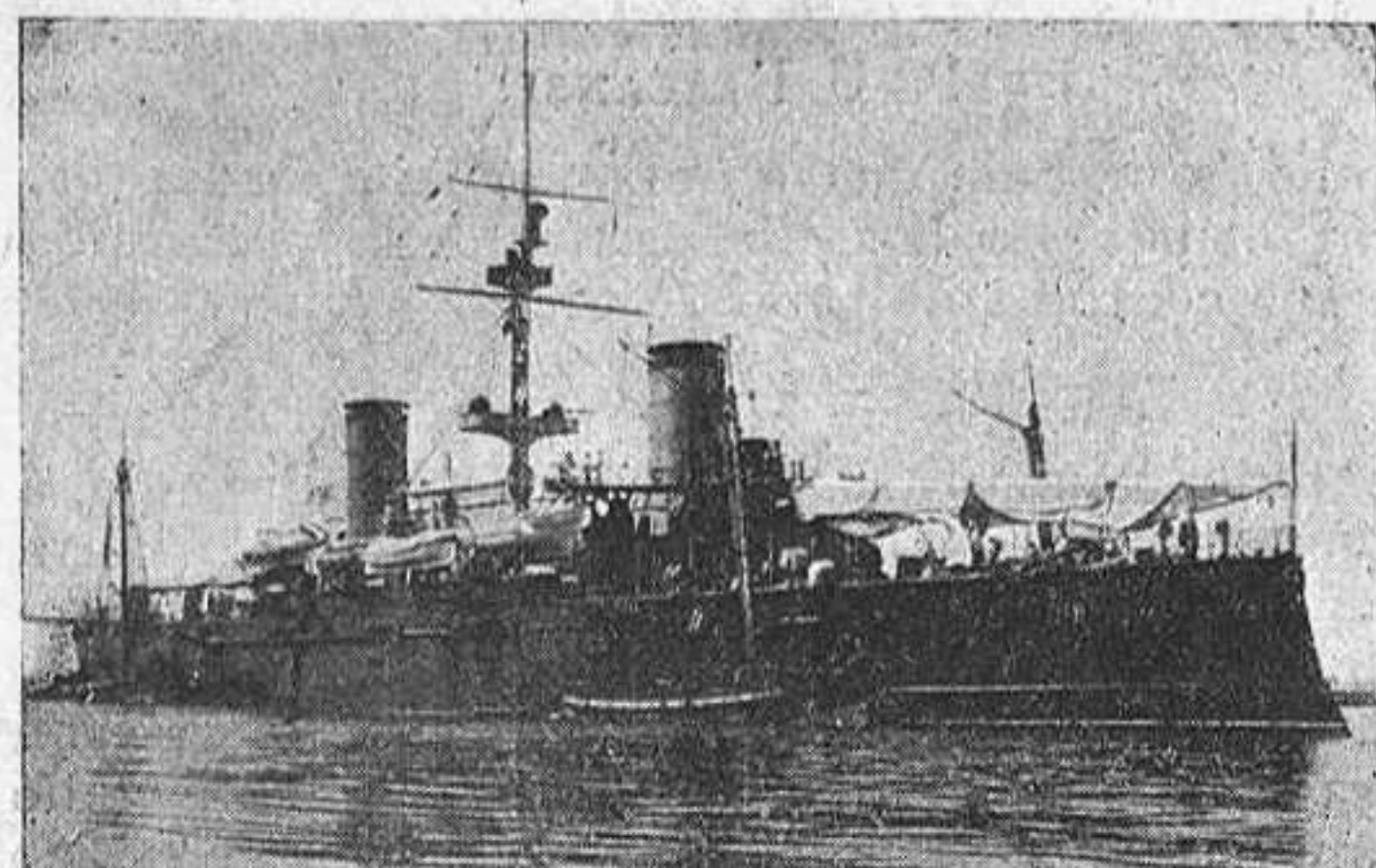
FILOSOFIA CASULANA

Potser jo toco 'l violón ó 'l mal humor me confón; pero, siguin càlculs justos, signi fruyt dels últims sustos, crech, amichs, que aixó per graus se'n va anant a can Pistrans, y hasta no m'extranyaria que demá ó qualsevol dia al llevarnos al matí sentíssim dí a algun vehi: —¿Sab Espanya? ¡Tururut!

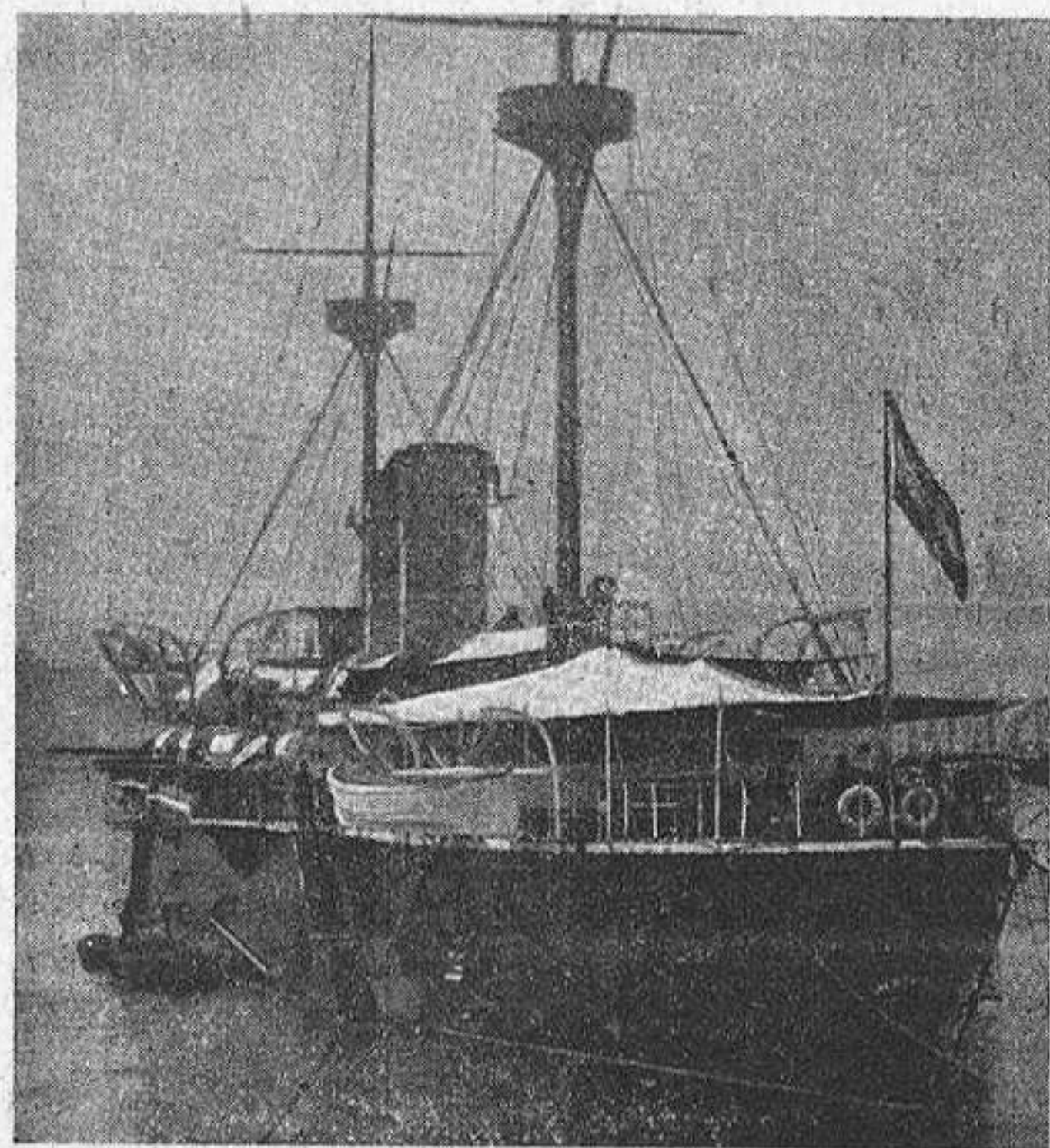

BUTLLETÍ DE LA GUERRA

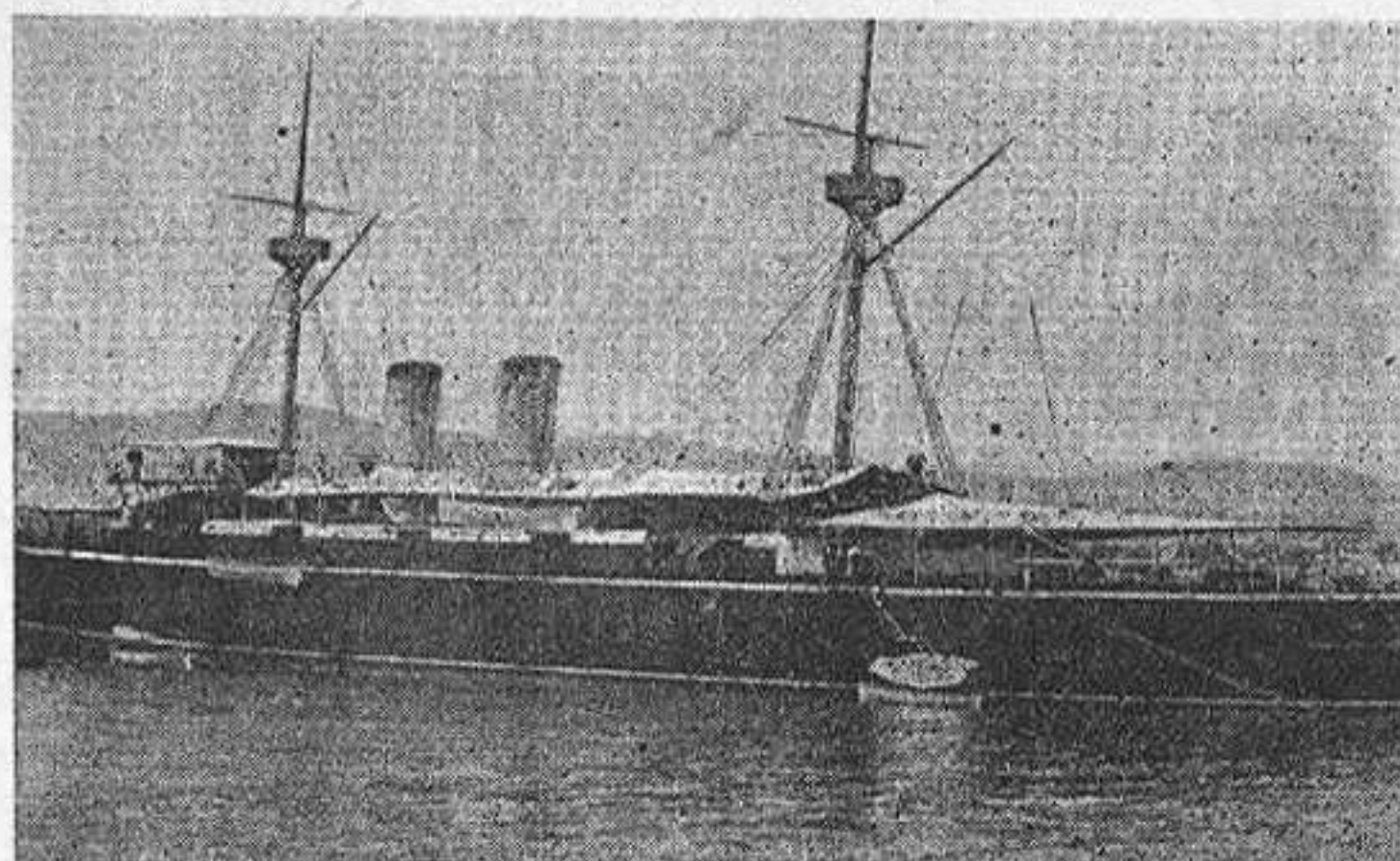
Los barcos de la Esquadra española, destruida a Cuba

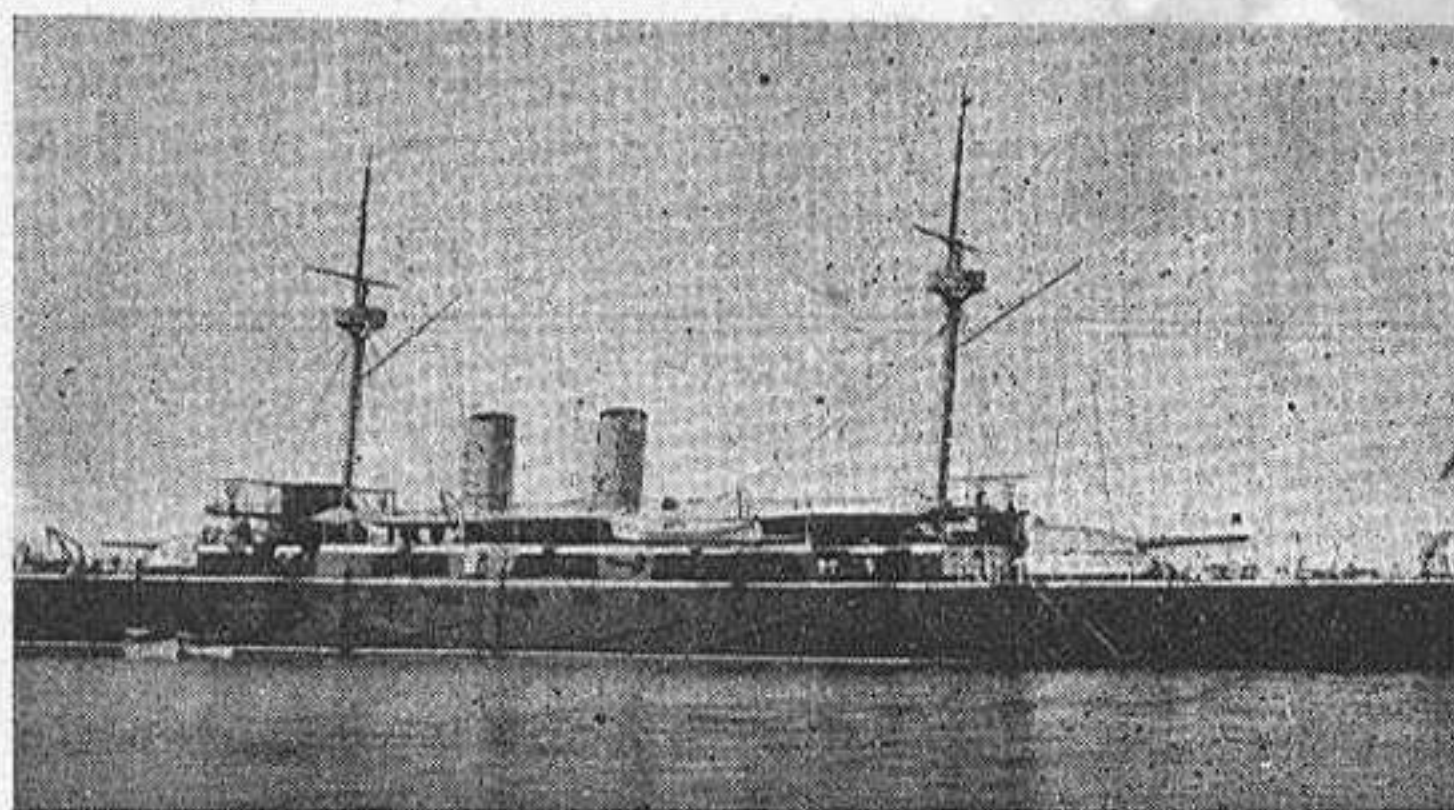
EL COLÓN

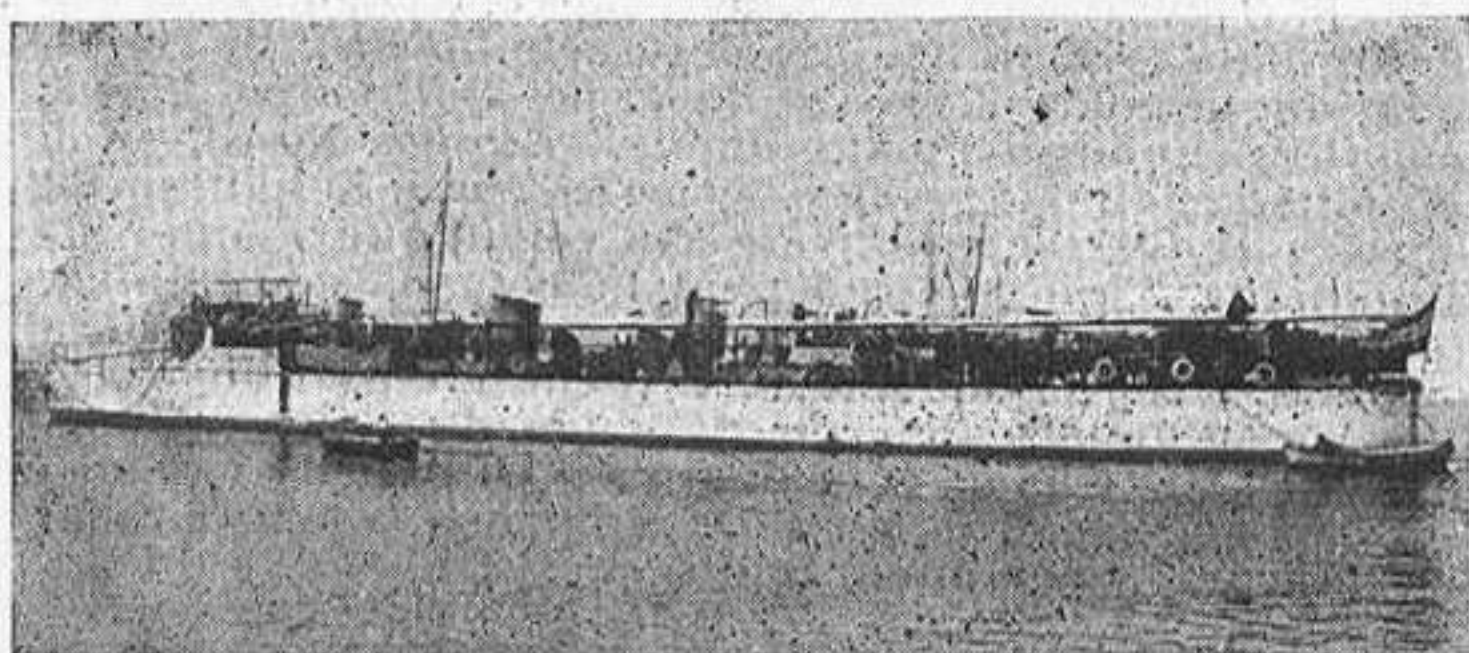
EL MARÍA TERESA

EL VIZCAYA

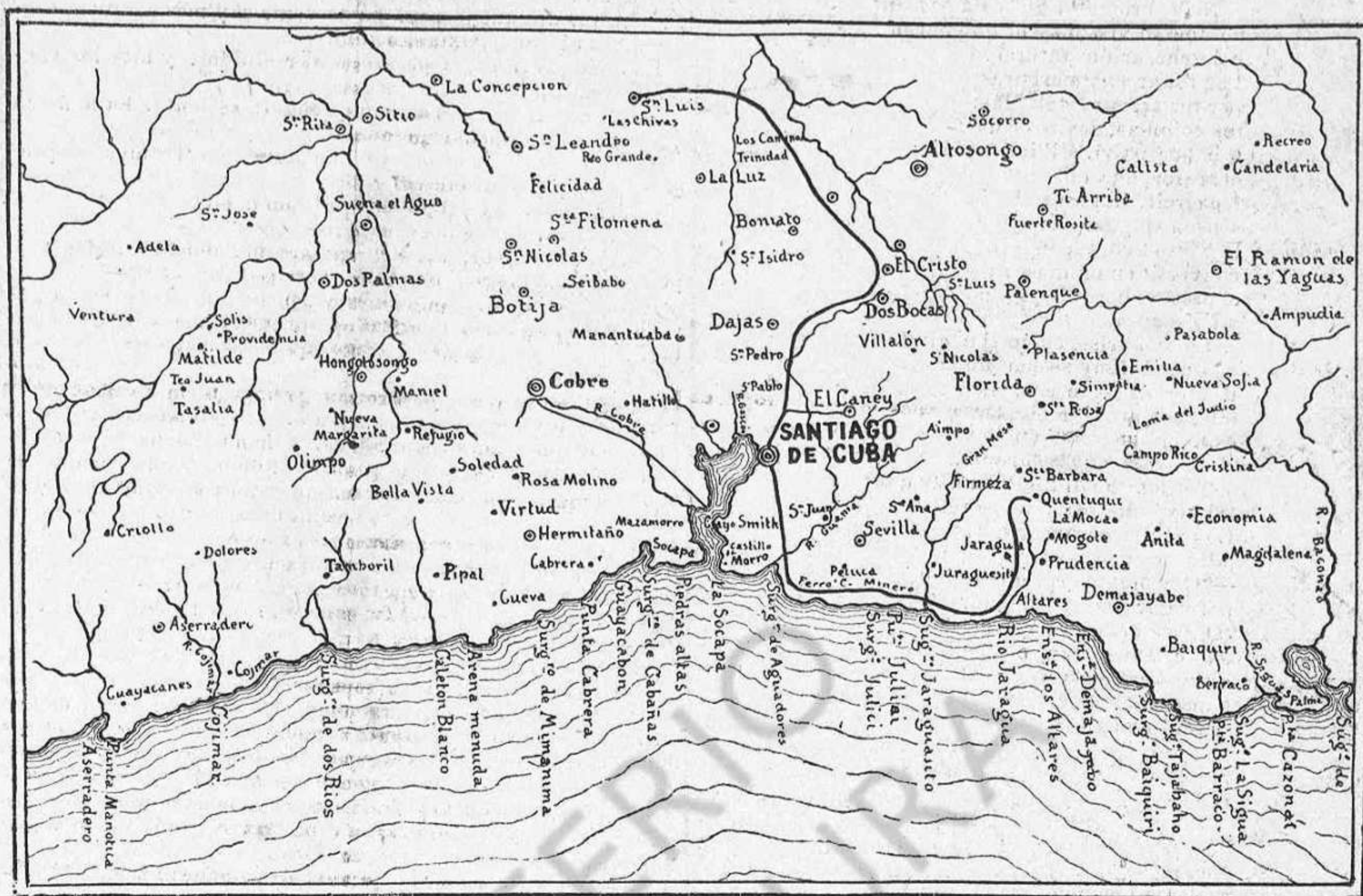

L' OQUENDO

Lo destroyer FUROR, enterament igual al PLUTÓN destruhit també.

Plano topogràfic de las inmediaciones de Santiago de Cuba, ahont han tingut efecte los últims combats.

CUBA.—GLORIOSA BATALLA.—S' ha inaugurat l' actual mes de Juliol ab grans successos, que han tingut per teatro Santiago de Cuba.—Lo dia primer, els yankees comensaren l' atach. Eran en número considerable: los 16,000 homes de l' expedició Shafter units a uns 5 ó 6,000 insurrectes de 'n Calixto García. Lo general Linares, que fins llavors no havia rebut el mes mínim reforç disposava sols de uns 6,000 homes, als quals s' uniren uns 1,200 tripulants de l' esquadra de 'n Cervera. Ab tant escassos elements li sigüé precis cubrir una línea molt extensa compresa entre las alturas de Caney y San Juan a la esquerra, y las inmediaciones del fort de Aguadores junt a la costa. (Vegis lo plano.)

Las tropas americanas que disposavan de poderosa artillería molt superior a la nostra, després de passar lo riu Guama, comensaren l' atach formant tres distintes divisions. Pels dos extrems, ó siga per Caney y Aguadores concentraren sos elements més poderosos. La esquadra de 'n Sampson protegia activament als últims. La de 'n Cervera, desde la badia, cooperà també a la batalla ab eficacia.

Durant tot lo dia la lluyta sigüé ruda, empenyada, terrible, molt sangrenta. Los atachs furiosos dels yankees eran repelits pels soldats espanyols que ocupavan las trinxeras. Moltes de aquestas estavan protegidas per yallas de alambrat ab pias, que dificultavan los moviments dels assaltants. Un foch de infern causà al enemich que lluytava ab gran coratge, terribles baixas. Molts dels soldats yankees anavan nusos, per no sufrir los efectes de la calor qu' era terrible.

La defensa de las trinxeras s' anà prolongant durant moltes horas en dany del enemich: quan davant de la forsa superior dels yankees los nostres soldats devian emprendre la retirada, en direcció de Santiago, ho feyan ab gran ordre y una precisió admirable.

Lo mes fort del combat se concentrà en las alturas del Caney. Allí estava parapetat lo general Vara de Rey ab cinch companyias. Al matí retxassà un furios assalt, que costà al enemich numerosas baixas: pero a la tarde s' renovà l' atach per forsas inmensament superiors apoyadas per una formidable artillería, y hagué de sucumbir. Lo general morí com un brau sobre las posiciones que defensava. L' enemich ocupà aquellas alturas, que dominan la plassa de Santiago, com las de Vallvidrera, per exemple, dominan las de Barcelona.

Menos afortunat sigüé l' enemich en las posiciones de Aguadores que tan ambicionava. Tots los seus atachs resultaren inútils; a cada nova embestida sufrí un nou fracàs, sembrant lo terreno de morts y de ferits. Quan se posà fi a la batalla, cap al tart, aquella important posició continuava sent espanyola.

Entre 'ls episodis del combat se cita 'l disparo de una granada per un dels barcos de l' esquadra que segá a una companyia entera de 'n Calixto García.

Las perduas per la part dels yankees sigueren terribles. Entre morts y ferits el mateix general Shafter confessa que s' aproximan a dos mil baixas. Un dels seus generals sigüé ferit encare que levement: dos més están malalts de alguna gravetat, no obstant un d' ells se feu conduhir a la batalla en una lliuera.

Nosaltres en sofrimem també encare qu' en un número molt inferior. Mori com queda dit lo general Vara de Rey: sigüé ferit en un bras lo general Linares que dirigí ab gran acert la renyida batalla: dos dels seus ajudants sigueren ferits també: ho sigüé igualment lo coronel de artillería Sr. Ordóñez, que ja en l' anterior combat había suferit un' altre ferida. Aquest intrèpit é inteligent jefe de artillería, autor dels canóns que portan lo seu nom, ha sigüé promogut a brigadier, ab aplauso unánime de la nació.

La batalla de Santiago en son conjunt, resulta molt gloriosa per las armas espanyolas per haverse hagut de batre ab forsas quatre vegadas inferiors a las del enemich. Pero si demostrea l' heroic valor de las nostras tropas, revela una gran improvisació en la direcció general de la companyia. ¿Cóm s' explica, sino, que Santiago, contés ab tan escassas forsas?

A haverse fet lo que s' devia dificilment l' enemich hauria lograt apoderarse de las alturas que dominan a la plassa, sucés que tant ha influhit en la marxa posterior dels aconteixements.

LO DESASTRE DE LA ESQUADRA DE 'N CERVERA.—La situació dels barcos era perillosa, desde 'l punt que la badia s' veyia dominada. D' aquí sens dupte nasqué la resolució de abandonar-la. Era 'l dia 3 al matí: los quatre crusers y 'ls destructors *Plutón* y *Furor* se posaren en marxa, sortint fora de puntas, ab l' idea de salvarse ó de sucumbir. Trobaren a l' enemich previngut y hagueren de ser víctimas de forsas inmensament superiors, tant en lo poder de las corassas com en lo alcans de de sa poderosa artillería.

Los detalls precisos del combat no son coneguts encare. Sols se sab que 'ls destructors sucumbiren a poca distancia de le sortida del port; y que 'ls crusers els uns a deu millas, els altres a vint, perseguits pels acorassats yankees, que 'ls acribillavan materialment, tenint foch a bordo y las cubiertas plenas de morts y ferits, procuraren embestir contra la costa, anantse'n a piec després d' estallar. Alguns, ja totalment perduts, isaren bandera blanca. Las llanxas yankees passaren a recullir als naufruchs. La flota espanyola, al desaparèixer havia tingut 350 morts y 160 ferits. 1,600 presoners foren transportats als barcos nort-americanos, entre ells se conta l' almirall Cervera, 'l seu fill y alguns altres jefes. Lo combat no durà més que uns 60 minuts. Ha causat gran extranyesa, no sols la facilitat ab que 'ls nostres barcos sigueren destruhits, sino també l' ineficacia casi absoluta del foch que feren sobre l' enemich. Aquest sufrí sols lleugeras averias, y no tingué més baixas que un mort y dos ferits.... A tan poca costa ha perdut Espanya una esquadra, que representava tants sacrificis y en la qual se concentravan tantas esperanzas.

No está puntualizada la sort que ha cabut a molts dels seus tripulants. Aixís es que 'l desconsol de molts families es inmens. S' assegurava, no obstant, que 'l comandant del *Vizcaya*, Sr. Eulate, está ferit; que 'l Sr. Villamil, jefe de l' esquadrilla de torpeders, ha mort, y que 'l Sr. Lazaga, comandant del *Oquendo*, va suicidarse.

Aquest desastre ha enorgullit als yankees qu' en punt a marina ja s' creuhen superiors als mateixos inglesos. En Sampson va oferir la destrucció de l' esquadra espanyola com un regalo al seu país, en la fetxa del aniversari de la proclamació de la Independencia.... ¡a la que tant vam ajudarhi 'ls espanyols!... Avuy paguem las conseqüencias de aquell error.

L' ESTAT DE SANTIAGO.—Posteriorment se sab que han arribat a la plassa reforços de alguna importancia. Shafter havia comunicat al general Toral, la seva resolució de bombardejar-la, havent concedit 24 horas de temps perque poguessen posarse a salvo las donas, las criaturas y 'ls estrangers. Lo general Toral, que exerceix lo mando en substitució del general Linares, respongué que avants de rendirse, consentiria que sigüés arrasada la població.

Posteriorment, sembla que 'l bombardeig ha sigüé suspés. Sembla també que las forsas yankees, ademés dels efectes desastrosos dels últims combats, sofreixen las conseqüencias de aquell clima tan cruel. Lo vómit, que tant va perjudicarnos al combatre la insurrecció, avuy ens ajuda delmunt als nostres enemichs. No obstant, aquests nos tossuts, y no s' ha de creure que desisteixin de la seva empresa.

Noticias fixas se 'n tenen pocas, desde que Cuba ha quedat enterament incomunicada ab la Peninsula.

CONSECUENCIAS.—La desaparició de l' esquadra favoreix considerablement lo plan dels yankees de visitar alguns ports de la Peninsula. Sembla que 'l comandant Watson ha rebut ordres de ferse a la mar immediatament ab rumbo a Espanya.

FILIPINAS.—Ja hi han arribat los reforços yankees que van sortir de Sant Francisco. Durant lo camí van entretenirse a las Marianas, trobant desprevinguts tant al governador com a petita la guarnició, que ni noticias tenían de la guerra.—Lo general Augustí continua a Manila apercebintse a la defensa.—Lo general Monet, ab mil homes, está fortificat a Macabele.—La familia del comandant general pogué escapar dels tágolos que la tenían presa y ha regressat a Manila.—S' esperan successos de alguna importancia, en los quals tal vegada hi intervinguin algunas de las potencias interessadas en la sort futura de aquellas islas.

Dissapte, día 16 de Juliol

LA CAMPANA DE GRACIA

publicará NÚMERO EXTRAORDINARI

CUBA * FILIPINAS * LO QUE PASSA * LO QUE S' ACOSTA * LA GUERRA * LA PAU

vuyt planas de text é ilustració deguda a notables artistas - DEU cèntims